

STUDY ON THE COMMITMENT AND PERSISTENCE OF STUDENTS IN THEIR LEARNING PROCESS

Penka Krasteva Valcheva

University "Prof. Dr. Asen Zlatarov", Burgas, Bulgaria, pepa_valcheva@abv.bg

Abstract: This study was conducted at “Prof. Dr. Asen Zlatarov” University in Burgas and involved 308 students from all majors within the Faculty of Social Sciences, who completed an anonymous survey. The study aims to examine the manifestation of grit among students as a core trait for sustainable development. Grit is expressed through persistence and dedication in pursuing goals, the effort invested in mastering new skills, and the realization of these skills through achievements. Without effort, skills remain unfulfilled potential; with effort, talents transform into skills, and skills, in turn, lead to achievements. Building on this concept, the present study explores the influence of various volunteer initiatives and activities at the university on the degree to which grit manifests as a character trait in students. Angela Duckworth’s Grit Scale was utilized to measure grit in the participants. The analysis aims to identify intersections between students' self-assessed academic performance, their engagement in various volunteer initiatives, and the strength of their character as demonstrated through commitment and persistence. Results vary according to students’ age and stage of study. A comparison of proportions among students with differing self-assessments of academic success, levels of participation in volunteer initiatives, and levels of grit indicates that academic achievements do not exert a significant influence on grit levels. While the majority of students in the first, second, and third years rate their academic performance as average, their grit remains high. In contrast to academic performance, participation in volunteer initiatives aligns with a steady increase in grit. This finding suggests that students' dedication and persistence are influenced more by involvement in various initiatives and activities than by academic excellence. These initiatives not only provide students with opportunities to apply their knowledge but also enable them to express and develop their character strengths, challenge themselves, and become increasingly engaged in their own professional and personal growth.

Keywords: academic success, volunteering, dedication, perseverance

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ОТДАДЕННОСТТА И ПОСТОЯНСТВОТО НА СТУДЕНТИТЕ В ПРОЦЕСА НА ТЯХНОТО ОБУЧЕНИЕ

Пенка Кръстева Вълчева

Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас, pepa_valcheva@abv.bg

Резюме: Настоящото изследване се проведе в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – гр. Бургас. В него взеха участие 308 студенти от всички специалности на Факултета по обществени науки, които попълниха анонимна анкета. Проучването има за цел да установи проявлението на упоритостта на студентите като основен белег за устойчиво развитие. Упоритостта се изразява в постоянството и отдадеността ни при постигане на дадена цел, в усилията, които влагаме при овладяването на нови умения и реализирането им в постижения. Без усилия уменията остават само неосъществен потенциал. С усилието талантите ни се превръщат в умения, а уменията от своя страна се превръщат в постижения. Изхождайки от тази концепция, настоящото изследване разглежда влиянието на различните доброволчески инициативи и активности в университета върху степента на проявеност на упоритостта като компонент на характера на студентите. В изследването е приложен въпросника на Анджела Дъкуърт за измерване на усилията. В анализа на резултатите се търси пресечна точка между самооценката на успеваемостта на студентите, ангажираността им с различни доброволчески инициативи и силата на характера им, проявена в степента на отдаденост и постоянство. Регистрираните резултати варират в зависимост от възрастта на студентите и етапа на обучение. При съпоставяне на пропорциите на студентите с различна самооценка на успеваемостта си в учебния процес, участието им в доброволчески инициативи и равнището на хъс може да се заключи, че академичните успехи на студентите не оказват голямо влияние върху равнището на хъс. Въпреки че в първи, втори и трети курс най-голям процент от студентите оценяват академичните си постижения на средно ниво, техният хъс остава висок. За разлика от академичните постижения обаче участието в доброволчески инициативи следва плавния ръст на хъса. Това несъмнено доказва, че върху отдадеността и постоянството на студентите не влияе толкова отличният успех, колкото участието им в различни инициативи и мероприятия. Те от своя страна им дават възможност не само да прилагат наученото до

момента, но и да изразяват и развиват силните страни на своя характер, да се предизвикват и да се чувстват все по-въвлечени в процеса на собственото си професионално и личностно развитие.

Ключови думи: академичен успех, доброволчество, отдаденост, постоянство

1. УВОД

От водещо значение за реализирането на значимите постижения в живота ни има самодисциплината или самоконтрола. Според Рой Баумайстър това е най-значимата добродетел, която е в основата на всички останали добродетели (Baumeister, 1998). Усилията, които полагаме при преследване на дадена цел, са изрази на силата на характера ни (Стаматов, Сарийска, 2022^a:7). Всяко човешко същество се ражда с вродени вътрешни стремежи за постижения. Именно развитието и промяната на тези стремежи през целия жизнен цикъл водят до потребността от самоактуализация. (Ангелова, 2024: 119)

В книгата си „Хъс“ Анджеела Дъкуорт доказва, че успешните хора не са най-интелигентни или талантиливи, или с най-много ресурси на разположение, а тези, които не се отказват. Талантът е много важен, но без усилията талантът не е нищо повече от неразвит потенциал (Дъкуорт, 2021:54). Усилието има водещо значение, защото то ни позволява да превърнем таланта в умение. Усилените занимания без талант могат да са силно разочароващи, но талантът без усилените занимания е истинска трагедия. Само чрез усилието талантът се превръща в умение, което води до успех. Ето как Анджеела Дъкуорт описва това отношение:

Фиг. 1. Значение на усилията

Източник: Дъкуорт, А. (2021). Хъс. Силата на отдадеността и постоянството, с. 56.

Усилията са с двойна тежест в уравнението – участват в изграждането на уменията и в същото време правят уменията продуктивни (Стаматов, Сарийска, 2022^b:469). Според Румен Стаматов огромното усилие може да компенсира скромното умение, също както огромното умение може да компенсира скромното усилие, но не и ако едно от двете отсъства (Стаматов, Сарийска, 2022^a:9).

Анджеела Дъкуорт (Дъкуорт, 2021) обвързва усилията с четири компонента: цел, страст, постоянство и надежда.

Усилията са насочени към преследване на значими и дългосрочни цели. Всички краткосрочни и средносрочни цели могат да се разгледат като средство за постигане на дългосрочната цел, която им придава смисъл. Усилието, насочено към постигането на дадена цел, според Анджеела Дъкуорт означава не просто да има нещо, за което да ни е грижа, а да ни е грижа единствено и само за една и съща фундаментална цел и то по устойчив, безкомпромисен и неотклонен начин (Дъкуорт, 2021:162).

Вторият компонент - страстта се изразява в поддържането на задълбочени и трайни интереси от личността и отдаденост на дейностите в персонално значима област (Vallerand, 2008). Изследванията на Валеранд (Vallerand, 2015) предлагат едно задълбочено разбиране на страстта. Според автора тя се определя, като: „...силна склонност към дейност, с която човек се самоопределя, харесва или обича, намира за значима и влага време и енергия; това е силно себеопределяща дейност, която разкрива собствената идентичност“ (Vallerand, Carbonneau & Lafrenière, 2010: 1-2).

В структурата на усилията особено място има и постоянството. То се изразява във времето, което е посветено на дадена задача, в стремежа към несекващо усъвършенстване или израстване. В този ред на мисли, от значение е не количеството посветено време, а качеството на това време. То от своя страна се изразява в отдадеността, решимостта за постигане на успех и упоритостта при сблъсък с трудностите (Crede, Tynan & Harms, 2017).

Четвъртият компонент в концепцията за усилията на Анджеела Дъкуорт е надеждата. Тя е свързана с оптимизма или очакването, че усилията ни могат да подобрят бъдещето към по-добро. Надеждата, според Румен Стаматов, намира израз в отдадеността и вярата, че човек може да се изправи отново след пораженията и претърпените неуспехи (Стаматов, Сарийска, 2022^b: 476).

В образователния процес позитивните очаквания са предиктори за успех. Когато има съответствие между позитивно очакване и реалност обучаемите са мотивирани и обратно – при несъответствие между техните позитивни очаквания и реалността, обучаемите са демотивирани. (Тополска, 2024: 927)

2. МЕТОДИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ

За изследване на усилията на студентите в процеса на тяхното обучение се използва въпросникът на Анджела Дъкуърт, който обхваща измеренията страст (отдаденост) и постоянство (Дъкуърт, 2021, 67-68). Изследването се проведе в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – гр. Бургас. В анкетното проучване участваха 308 студенти от всички специалности на Факултета по обществени науки. От тях най-голям брой са студентите в първи курс – 114, а най-малко – студентите в четвърти курс – 32. Разпределението на студентите по курсове и специалности е представено в Таблица 1.

Таблица 1. Разпределение на студентите, участвали в анкетното проучване, по специалност и курс

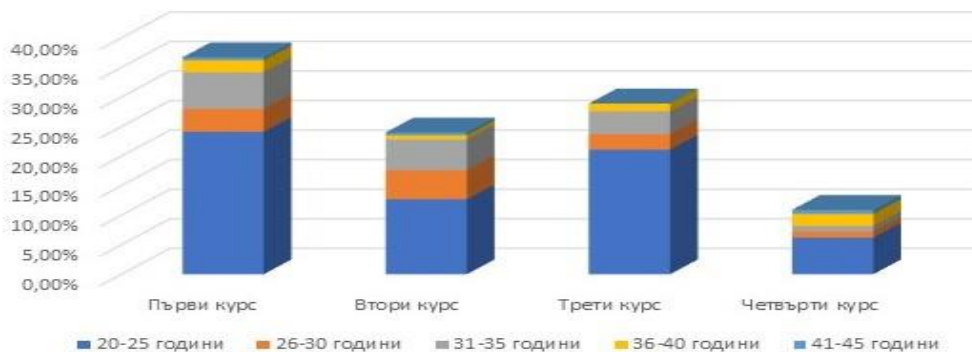
Специалност	Първи курс	Втори курс	Трети курс	Четвърти курс	Общо
Индустриален мениджмънт	5	0	3	0	8
Маркетинг	14	8	20	5	47
Стопанско управление	4	3	7	1	15
Туризъм	11	5	3	3	22
Българска филология	11	7	12	5	35
Предучилищна и начална училищна педагогика	44	28	28	7	107
Начална училищна педагогика с чужд език	5	16	1	3	25
Предучилищна педагогика с чужд език	3	5	7	4	19
Социална педагогика	9	2	7	4	22
Специална педагогика	8				8
Общо	114	74	88	32	308

Източник: Изследване на автора.

3. РЕЗУЛТАТИ

Повечето от студентите са на възраст 20-25 години, като това е най-често срещаната възрастова група сред почти всички специалности и курсове. Възрастовите групи, в които са разпределени студентите са представени в Диаграма 1.

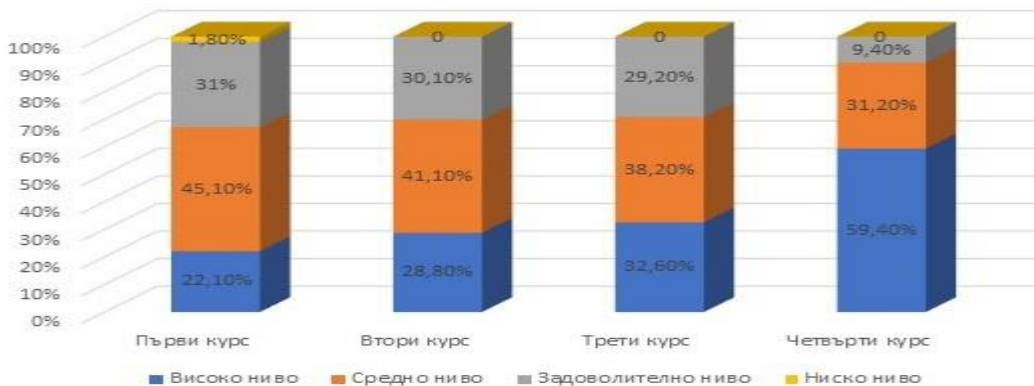
Диаграма 1. Разпределение на анкетираните студенти по възраст и курс на обучение

Източник: Изследване на автора.

На въпроса „Как определяте успеваемостта си в обучението си до момента?“ болшинството от студентите от 1, 2 и 3 курс се определят на средно ниво. От данните, поместени в Диаграма 2, се вижда, че самооценката на успеваемостта на студентите нараства с напредването на курса на обучение. Процентът на студентите, които се самооценят с високо ниво, нараства значително – от 22,1% в първи курс до 59,4% в четвърти курс. Процентът на студентите, които оценяват успеваемостта си със средно и задоволително ниво постепенно намалява, което също е индикация за нарастваща увереност от успешно положените изпити.

Диаграма 2. Самооценка на студентите на успеваемостта им от обучението до момента

Източник: Изследване на автора.

За повишаване на мотивацията и увереността на студентите, освен високите академични резултати, е водещо и чувството им за принадлежност към студентската общност и университетския живот. За тази цел във Факултета по обществени науки на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ се организират множество разнообразни активности, предназначени за студентите от всички специалности. Най-голям интерес за анкетираните представляват различните спортни клубове и спортни мероприятия, конкурсите и научните конференции, организирани от университета. Сред най-предпочитаните дейности са хора към Факултета по обществени науки, групата по боди перкусия и мажоретния състав на университета. Студентите по педагогика също така активно участват в различни стажантски програми, в които активно прилагат съвременни образователни технологии (ТРИЗ; STEM, STEAM) . При тях „...ситуациите могат да бъдат различни от всяка област на човешката дейност, като децата, учениците и самите студенти, са поставени в експериментален ситуативен вариант, при който решенията трябва да се вземат бързо.“ (Чернева, 2022: 91). По-малък брой от студентите посочват, че участват в структурата на Студентски съвет, Общото събрание на факултета или Общото събрание на университета.

На въпроса „Участвате ли в доброволчески инициативи на Университета?“ близо 50% от първокурсниците отговарят отрицателно (Виж Диаграма 3). Тази тенденция с нарастването на курса на обучение значително намалява, благодарение на активната работа на ръководството и тюторите на специалностите във факултета, които работят в сътрудничество със Студентски съвет. Периодично се създават кампании за популяризиране на доброволчески инициативи чрез социалните мрежи и комуникация с имейли. Работи се по посока на включване на доброволчеството като част от учебните програми и проекти, така че студентите да видят връзката между теоретичните знания и практическите умения и да оценят ползите от труда си за обществото. Най-активните студенти, сред които и груповите отговорници на курсовете, се отличават с грамоти и препоръки. Наред с това, участвайки в доброволчески инициативи, студентите се срещат и работят с професионалисти в тяхната област и създават полезни контакти за бъдещата си кариера.

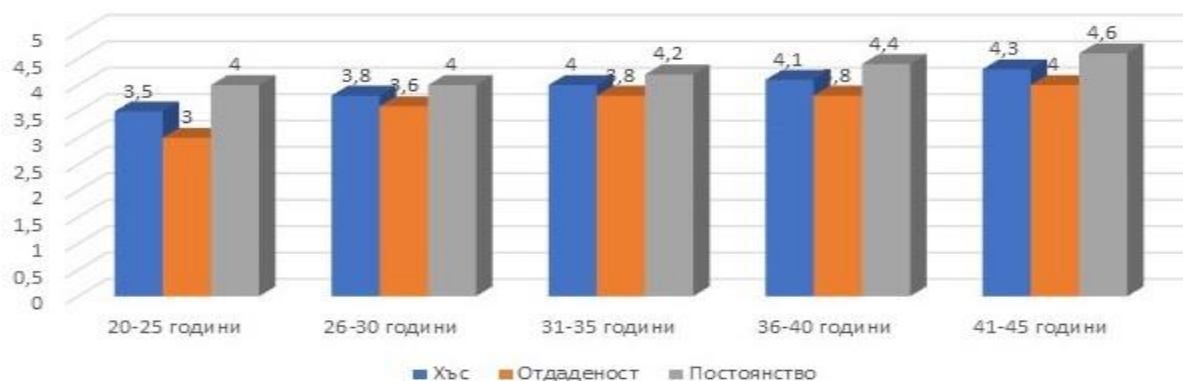
Диаграма 3. Участие на студентите в доброволчески инициативи, организирани от университета

Източник: Изследване на автора.

Въпросникът на Анджела Дъкуърт съдържа 10 твърдения, за които студентите трябва да отбележат една от възможните пет опции: не се отнася изобщо за мен, не се отнася в голяма степен за мен, донякъде се отнася за мен, отнася се в значителна степен за мен, изцяло се отнася за мен. Всеки един от отговорите се точкува с определен брой точки от 1 до 5. Максималният брой точки е 50, а минималният – 10. За изчисляване на резултата полученият сбор се дели на броя на твърденията. Така максималният резултат е 5 и се интерпретира като показател за изключително висок хъс, а минималният е 1 – личност, напълно лишена от това качество. За съпоставка с другите хора, Анджела Дъкуърт предлага перцентил от голяма извадка американски респонденти в зряла възраст, според който например човек с резултат 4,3 е по-нахъсан от 80% от респондентите. Като цяло колкото по-близо до 5 е резултатът, толкова по-висок е хъсът. Инструментът предлага възможност също така за изчисляване на равнищата на компонентите на хъса – отдаденост и постоянство. За целта студентите трябва да съберат точките от посочени 5 твърдения и да разделят резултата на 5. И тук също максималният резултат е 5. Усреднените стойности за хъс и неговите компоненти са показани в Диаграма 4. Вижда се, че стойностите на хъса се покачват с нарастването на възрастта, като резултатите за постоянство са по-високи от тези за отдаденост. Това се дължи на факта, че при дългосрочни цели, каквато е завършването на висше образование, човек често се среща с предизвикателства, които ако не го демотивират, го карат да бъде по-целеструмен и постоянен в действията си.

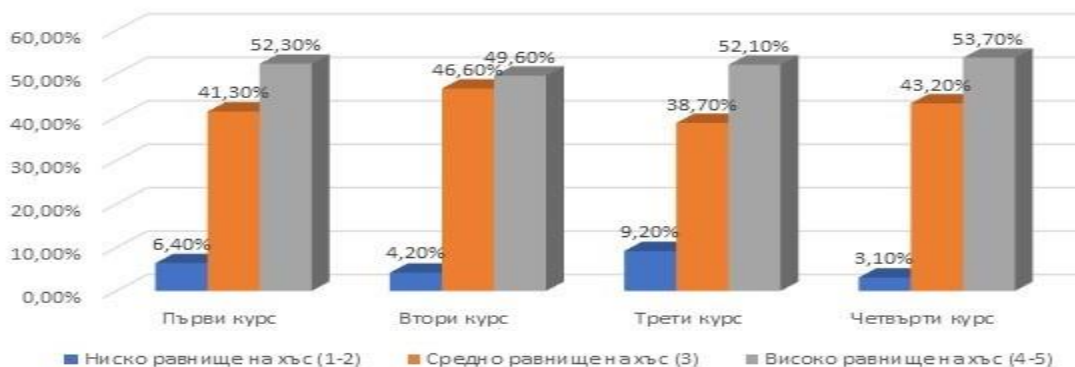
Диаграма 4. Равнище на хъс и неговите компоненти – отдаденост и страст при различните възрастови групи

Източник: Изследване на автора.

За отчитането на хъса на студентите по курсове се изработи тристепенна скала – високо равнище (4-5), средно равнище (3) и ниско равнище (1-2). Резултатите са поместени в Диаграма 5. Вижда се, че високият хъс доминира при студентите от всички курсове, като най-големи стойности той бележи в четвърти курс, когато студентите са съсредоточени върху предстоящото си дипломиране и търсенето на оптимални възможности за професионална реализация.

Диаграма 5. Равнища на хъс на студентите от различните курсове

Източник: Изследване на автора.

При съпоставяне на пропорциите на студентите с различна самооценка на успеваемостта си в учебния процес, участието им в доброволчески инициативи и равнището на хъс може да се заключи, че академичните успехи на студентите не оказват голямо влияние върху равнището на хъс. Въпреки че в първи, втори и трети курс най-голям процент от студентите оценят академичните си постижения на средно ниво, техният хъс остава висок. За разлика от академичните постижения обаче участието в доброволчески инициативи следва плавния ръст на хъса. Това несъмнено доказва, че върху отдадеността и постоянството на студентите не влияе толкова отличният успех, колкото участието им в различни инициативи и мероприятия. Те от своя страна им дават възможност не само да прилагат наученото до момента, но и да изразяват и развиват силните страни на своя характер. Да се предизвикват и да се чувстват все по-въвлечени в процеса на собственото си професионално и личностно развитие.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Когато студентите са ангажирани с различни клубове по интереси, конкурси, спортни, културно-масови и други мероприятия в университета и когато със желание се включват в различни доброволчески инициативи, те изпитват едновременно амбиция, провокирана от отправеното към тях предизвикателство, и удоволствие, породено от заниманието със привлекателна и значима дейност. Няма друг тип преживяване в живота на младите хора, което по устойчив начин да развива в единство отдадеността и постоянството. Ако ученето изисква усилия, които не винаги носят удоволствие, а общуването със състуденти е приятно, но не изисква усилия, то участието в една колективна извънаудиторна дейност или студентска научна конференция изисква упорит труд и задълбочен интерес.

Авторът изказва благодарност към научен проект № НИХ – 504/2024 г. за финансирането на настоящото изследване.

ЛИТЕРАТУРА

- Ангелова, В. (2024). Взаимовръзка и отношение между времева перспектива и смисъл на живота в юношеска възраст. Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, ISBN 978-619-202-969-2
- Дъкуърт, А. (2021). Хъс. Силата на отдадеността и постоянството. С., Изток-Запад, ISBN 619-01-0784-2.
- Стаматов, Р., & Сарийска, Св. (2022^a). Твърдост на характера. Работна книга за постигане на успех и благоденствие чрез развитие на упоритост, самоконтрол и промяна на мисленето. В., ВСУ „Черноризец Храбър“, ISBN 978-954-715-724-8.
- Стаматов, Р., & Сарийска, Св. (2022^b). Позитивна психология. Пл., ИК „Хермес“, ISBN 978-954-26-2201-7.
- Тополска, Е. (2024). Проучване на академичните очаквания на студенти бакалаври към лекционния курс по дидактика, Сп. Педагогика, vol 96, № 7, 925 – 942.
- Чернева, Е. (2022) Съвременни технологии за развитие на свързаната устна реч в детската градина В: Годишник на ПУ „Паисий Хилендарски“, Педагогически факултет, том 1, 2022, УИ „Паисий Хилендарски“ ISSN2815-4134, с. 81-92.
- Baumeister, R. F. (1998). The self. In D. T. Gilbert, S. T. Fiske, & G. Lindzey (Eds.), *The handbook of social psychology* (4th ed., Vol. 1, pp. 680 – 740). New York, NY: Oxford University Press.
- Credè, M., Tynan, M., & Harms, P. (2017). Much ado about grit: A metanalytic synthesis of the grit literature. *Journal of Personality and Social Psychology*, 113 (3), 492-511.
- Vallerand, R. (2008). On the psychology of passion: In search of what makes people's lives most worth living. *Canadian Psychology*, 49, 1-13.
- Vallerand, R. (2015). *The psychology of passion: A dualistic model*. New York: Oxford University Press.
- Vallerand, R., Carbonneau, N., & Lafrenière, M.-A. (2010). On living life to the fullest: The role of passion. In R. Schwarzer & P. Frensch (Eds.), *Personality, human development and culture: International perspectives on psychological science*. New York: Psychology Press.